nieuws

Wapen je landbouwdieren tegen hittestress

nieuws

Deze week worden temperaturen voorspeld van 30°C en meer. Er circuleren allerlei tips om jezelf koel te houden: voldoende drinken, de schaduw opzoeken, geen zware inspanning doen tijdens de warmste uren van de dag... Maar net zoals wij, zijn ook landbouwdieren vatbaar voor de hitte. Koeien bijvoorbeeld, krijgen het al warm bij buitentemperaturen van boven de 21 graden. Gelukkig zijn er manieren om varkens, kippen en koeien koel te houden. VILT struinde rond op de verschillende onderzoeksportalen van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), sprak met enkele onderzoekers en verzamelde zo een aantal praktische tips om het ook voor hen zo aangenaam mogelijk te maken.

3 AUGUSTUS 2020 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:56

Lees meer over:
ILVO
droogte

Schaduw en stalisolatie voor koeien

Beginnen doen we met de koeien. Zowel melkkoeien als vleesvee kunnen danig last hebben van de warmte. “Koeien voelen zich op hun best tussen de -5 en 18 graden Celsius”, legt Frank Tuyttens, onderzoeker Veehouderij bij het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), uit. “Al vanaf 21 graden heeft een koe last van de warmte. Een hogere luchtvochtigheid versterkt dit effect nog.” Hittestress zorgt ervoor dat de koeien minder voer opnemen en vaker blijven staan in plaats van te gaan liggen - staand kunnen ze hun warmte makkelijker kwijt. “Zowel hun melkproductie als hun weerstand gaan erop achteruit. Dat maakt de koeien dan weer gevoeliger voor een uierontsteking.” De nasleep van hittestress kan tot zes weken duren.
“Tijdens warme dagen zorg je dus best voor een aangepaste koeling van de stal”, aldus Frank Tuyttens. “Dit kan door een goede dakisolatie en het plaatsen van ventilatoren. Ook de bezetting van de stal wat lager houden, kan helpen om de koeien koel te houden. Als het echt te warm blijft, kan je de brandweer inschakelen om het dak van de stal te besproeien met koud water.” Als je koeien op de weide lopen, zorg er dan voor dat ze in de schaduw kunnen uitrusten. Bomen zijn een must, maar ook een schuilhok kan soelaas bieden.
“Uit eerder onderzoek bij ILVO blijkt dat hitte-ongemakken bij vleesrunderen kunnen vermeden worden door schaduw aan te bieden”, zegt Frank Tuyttens. “Zelfs in een gematigd klimaat zoals België gaan runderen open gebied vermijden en beschutting opzoeken bij grote hitte. Een schuilhok wordt minder gebruikt door de dieren, enkel wanneer er weinig natuurlijke beschutting aanwezig is, zoeken ze het hok op. Ook bij de melkkoeien is aangetoond dat bomen, schuilhokken of commercieel beschikbare schaduwdoeken op de weide de ongemakken en de verminderde melkproductie tegengaan.”

> **Door hittestress gaan zowel melkproductie als de weerstand erop achteruit. Dat maakt de koeien dan weer gevoeliger voor een uierontsteking.**

Frank Tuyttens - Onderzoeker ILVO

Tips voor varkens

Over naar de varkens dan. Ook zij hebben snel last van de warmte, zij het niet zo snel als de koeien. “De hoogste kritische temperatuur neemt af bij toenemend lichaamsgewicht: 25°C bij een gewicht van 25 kilo en 20°C bij een gewicht van 100 kilo”, weet Esther Beeckman, medewerker bij het Varkensloket. “Varkens hebben geen functionele zweetklieren en vanaf 25 à 27 graden – afhankelijk van de luchtvochtigheid – voelen ze zich minder op hun gemak. Hijgen is dan ook een eerste teken van hittestress. Ook languit liggen, om zoveel mogelijk de koelte van de vloer te voelen, kan duiden op hittestress.”
Om het de varkens in de stal zo comfortabel mogelijk te maken de komende dagen, kan je ze in kleinere groepen bij elkaar zetten, zo is er meer grondoppervlak om de warmte weg te krijgen. “Verder is het aangeraden om bijvoorbeeld het voederen of spenen te verplaatsen naar het koelste moment van de dag”, geeft Esther Beeckman nog mee. Kijken we naar meer technische oplossingen, dan kan een vernevelaar helpen om de temperatuur in de stal naar beneden te krijgen. “Het afkoelen van de inkomende lucht werkt subliem”, getuigt varkenshouder Jan Vogels in het magazine Varkensbedrijf. “Vorig jaar konden we de temperatuur met wel zes graden terugbrengen.”

> **Varkens hebben geen functionele zweetklieren en vanaf 25 à 27 graden – afhankelijk van de luchtvochtigheid – voelen ze zich minder op hun gemak.**

Esther Beeckman - Medewerker Varkensloket

Nog een optie: de ramen van de stal gedurende de zomerperiode witkalken. “Daarmee verminder je de directe inval van zonlicht”, legt Esther Beeckman uit. “Dat kan met dezelfde producten die gebruikt worden bij serres. Metingen toonden aan dat de temperatuur van de golfplaten 6 tot 8°C en de lucht onder de platen 3 tot 4°C afkoelden.” Daarnaast kunnen varkenshouders ook het voer van hun dieren aanpassen. “De effecten van hittestress zouden minder worden wanneer de varkens een eiwitarmer dieet gevoederd krijgen. Maar los daarvan is de toegang tot fris en vers water een must om je varkens de warme dagen door te helpen.”

Goed stalklimaat troef voor kippen

En ten slotte, hoe gaan kippen om met hogere temperaturen? “Kippen vertonen duidelijke symptomen wanneer ze te lijden hebben onder hittestress”, weet Karolien Langendries van het Pluimveeloket. “Ze kunnen niet zweten, dus zullen ze met open bek hijgen om hun overtollige warmte kwijt te raken. Daarnaast proberen ze ook hun vleugels te spreiden en hun verenkleed open te zetten om op die manier warmte te verliezen.” Hittestress bij kippen kan gevaarlijk zijn, want door hun verhoogde ademhaling verandert de pH van hun bloed, wat hartproblemen kan opleveren.
De normale lichaamstemperatuur van kippen bevindt zich rond de 41,5°C. “Algemeen wordt aangenomen dat de lichaamstemperatuur van braadkippen bij een staltemperatuur van 33-34°C sterk stijgt”, zegt Karolien Langendries. “Wanneer de lichaamstemperatuur de grens van 44°C heeft bereikt, is er vaak geen weg meer terug en zal de kip sterven.” Een goed stalklimaat is dus erg belangrijk tijdens hete dagen. “Op tijd beginnen koelen is de boodschap. Eens de stal te warm is, is het moeilijk om de temperaturen in de stal nog naar beneden te krijgen.”

Ook de bezettingsdichtheid een rol spelen bij hittestress. “Tussen de kippen loopt de temperatuur nog hoger op waardoor ze hun overtollige warmte moeilijker kunnen afgeven”, aldus Karolien Langendries. “Een lagere bezettingsgraad, wat meer dieren uitladen tijdens de zomer, of wat vroeger slachten, kan een positief effect hebben op de uitval in de stal.” Ook in kippenstallen kan nevelkoeling of het natmaken van het dak een verkoelend effect hebben.

“Tijdens zeer warme dagen kan het beperkt voederen van de kippen een oplossing bieden”, weet Karolien Langendries. “De kippen krijgen dan op de koelste uren van de dag eten en nadien worden de voederlijnen een tijdje opgelierd. De groei zal dan tijdelijk wat minder zijn, maar dit weegt zeker niet op tegen de verhoogde kans op uitval die je anders hebt.” Daarnaast is ook fris water een must, want door al het hijgen, verliest een kip veel vocht. “Verder kan er nog vitamine C, natriumbicarbonaat, of een specifiek ‘hitte’-pakket worden toegediend aan de dieren via het drinkwater. Dit biedt bescherming tegen celschade en helpt om de pH te stabiliseren.”

Kippen die buiten vertoeven, zoeken de koelte op onder struiken of langs een muur. Tijdens warme dagen eten ze veel minder, maar drinken ze des te meer. Zorg er dus voor dat ze altijd vers en koel drinkwater hebben en in de schaduw een stofbad kunnen nemen.

Meer weten? Neem een kijkje op het rundveeloket, het pluimveeloket of het varkensloket van ILVO.

Bron: Eigen verslaggeving

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |